

БЮЛЕТЕНЬ #2

10 травня 2023 року

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

FiBL

SAFOSO

ОФІС З РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА ЕКСПОРТУ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА

Бізнес

infagro

СВІТОВІ МОЛОЧНІ ТРЕНДИ

Спеціальний інформаційно-аналітичний бюлетень, підготовлений агентством Інфагро в рамках серії експертних зустрічей з підтримки та просування експорту молочної продукції в умовах війни

Тенденції світового ринку

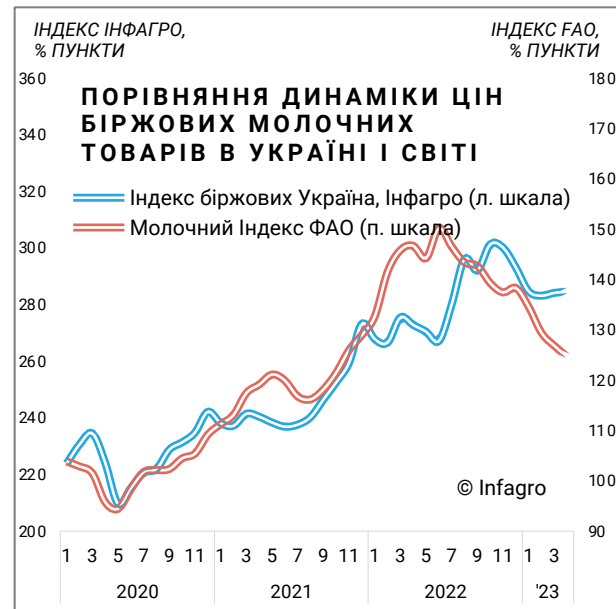
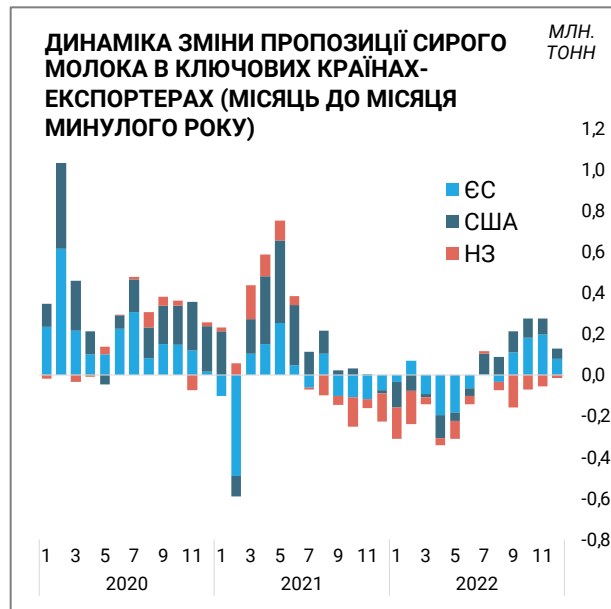
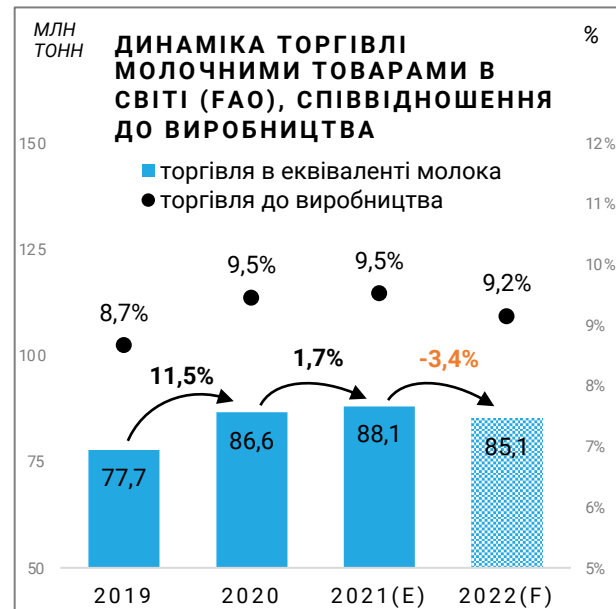
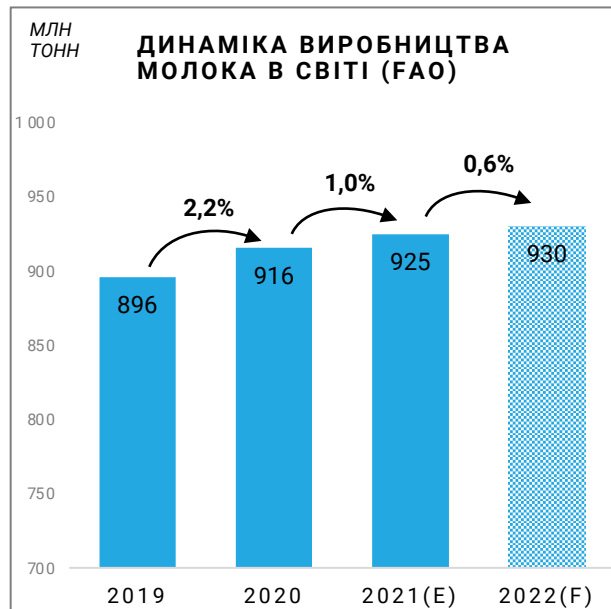
За своїми основними показниками світовий молочний ринок торік виглядав досить непогано. Глобальне виробництво та споживання молока продовжили зростати. Обсяги світової торгівлі хоч і знизились, доходи експортерів не впали через значне збільшення цін на молочні продукти. 2023 рік буде не таким успішним як минулий, проте виробництво та споживання будуть демонструвати подальше зростання.

Згідно з попередніми оцінками ФАО, світове виробництво молока у 2022 році склало близько 930 мільйонів тонн, що на 0,6 відсотка більше, ніж у 2021 році. Це відбулося головним чином через збільшення обсягів в Азії (на 2,1% до 419 млн тонн) з невеликим зростанням у Центральній Америці та Карибському басейні, компенсованим значним падінням, в Європі (на 0,8% до 232 млн тонн). Виробництво в Південній Америці, Океанії та Африці також помірно впало, тоді як у Північній Америці виробництво залишалось відносно стабільним (113 млн тонн). В 2023 році, на відміну від минулого, виробництво молока, скоріш за все, помітно зросте в основних регіонах-експортерах ЄС, США, Океанії.

Світова торгівля молочними продуктами у 2022 році продемонструвала падіння вперше за 20 років. ФАО оцінює значення цього показника на рівні 85 мільйонів тонн (молочний еквівалент), що на 3,4% менше від торішнього значення. Це падіння головним чином підкріплене різким зниженням імпорту до Китаю, Нігерії, В'єтнаму, Бразилії і рф. Навіть Україна додала свою частку в загальне зменшення світового імпорту. В поточному році найбільш суттєве зростання імпорту очікується з боку країн MENA, поведінку Китаю спрогнозувати складно. Дивно, але Індія (найбільший виробник молока у світі) у 2023 році буде закуповувати великі обсяги молокопродуктів через масове захворювання худоби і зниження виробництва молока.

Що стосується експорту, торік Нова Зеландія та Австралія зафіксували найбільш значне зниження продажів серед основних експортерів. Також помітно зменшилась пропозиція з боку країн ЄС, Білорусії. А от США, попри стабільність виробництва, збільшили зовнішні продажі. В поточному році очікується збільшення експорту з ЄС та Океанії.

В тому числі зменшення пропозиції цими регіонами та високий попит з боку Китаю служили стрімкому зростанню світових цін на молокопродукти в першій половині 2022 року. Індекс цін на молочну продукцію ФАО в червні 2022 року сягнув майже рекордних значень з 2013 року. Починаючи з другого півріччя і досі ціни глобальних ринків падають. Зміну тренду на позитивний, аналітики допускають лише в третьому кварталі 2023 року.

Ключові імпортери та роль Китаю

Незважаючи на скорочення темпів світової торгівлі у 2022 році, глобальні продажі вершкового масла зросли на 6,2% до 2021 року, експорт сиру також зріс, але несуттєво.

Навпаки, світова торгівля сухим незбираним молоком, сухим знежиреним молоком і сухою сироваткою, за попередніми даними, впала на 6,4%, 3,5% і 5,6% відповідно, головним чином завдяки скороченню імпорту Китаєм.

Значення Китаю для трендів світового ринку є визначальним, тому різке скорочення імпорту зі сторони Китаю минулого року призвело до зниження глобальної торгівлі вперше за останні 20 років. Частка країни в загальному світовому імпорті впала з 23% у 2021 році до 21% у 2022 році (в еквіваленті молока).

У Китаї зниження активності громадського харчування, пов'язане із заходами стримування COVID-19, зростання внутрішнього виробництва молока та високі запаси призвели до скорочення імпорту у 2022 році приблизно на 15%, або понад 3 млн тонн в еквіваленті молока, це падіння в першу чергу було спровоковане динамікою по сироватці та сухому молоку.

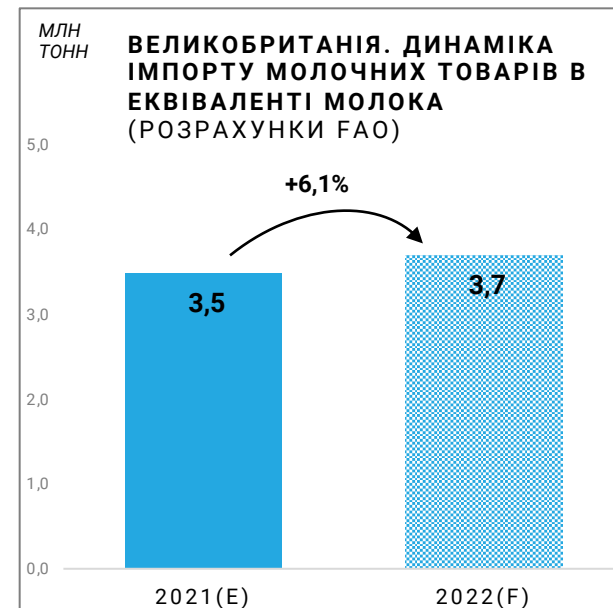
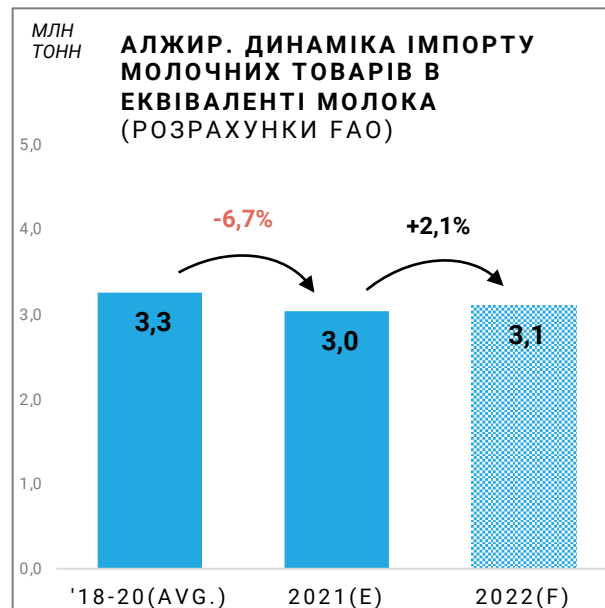
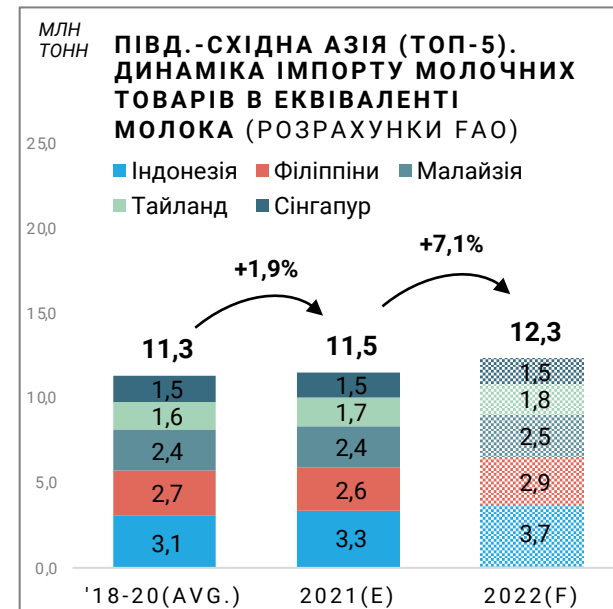
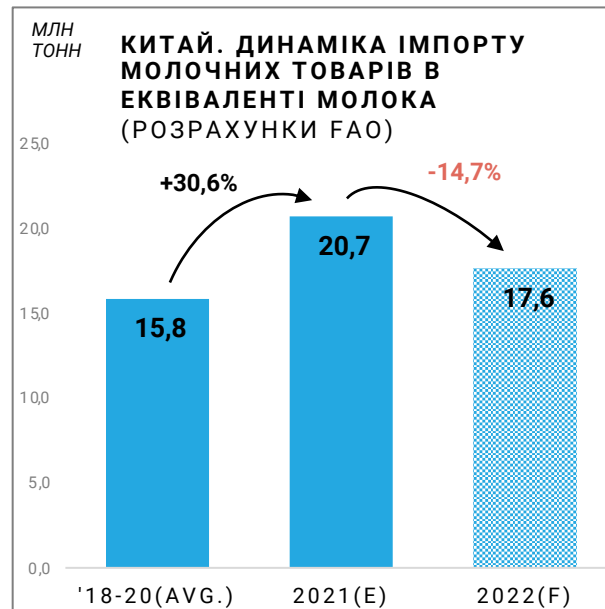
Зниження китайського імпорту минулого року частково компенсували країни Південно-Східної Азії, які у 2022 році відчутно додали щодо попиту на молочні товари (відповідно до розрахунків FAO, ТОП 5 країн регіону в минулому році збільшили імпорт на 7% в еквіваленті молока).

Збільшення доходу на душу населення в Азії останні роки визначає зміну традиційної дієти регіону – споживачі все частіше надають перевагу молочним продуктам, які вважаються більш корисними для розвитку дітей та здоров'я людей похилого віку. Це призводить до зростання споживання, яке місцеві виробники не можуть задовольнити в повному обсязі.

Очікується, що до 2030 року сукупний імпорт молочних продуктів до країн Південно-Східної Азії може перевищити обсяги китайського імпорту (в еквіваленті молока).

Говорячи про імпорт сухих молочних продуктів, потрібно обов'язково зазначити світового лідера закупівлі сухого молока - Алжир. У 2021-2022 роках країна зменшила обсяги імпорту в еквіваленті сирого молока, але у 2023 році очікується ріст поставок товарів, наразі підтверджений активністю проведення алжирських державних та приватних аукціонів.

Після проведення Брексіту, в списку ключових імпортерів з'явився новий гравець, який купує суттєві обсяги в еквіваленті молока. Поставки в країну здійснюються переважно з зони Євросоюзу, українським експортерам потрібно звернути додаткову увагу на цей ринок.

Тренди молочного ринку ЄС

Європейський Союз є як одним з ключових світових виробників сирого молока та молочної продукції, так і головним експортером, який разом з Новою Зеландією поділяє першу та другу сходинку рейтингу (з часткою по 24% в еквіваленті молока).

Відповідно до попередніх оцінок, в 2022 році в ЄС на переробу надійшло 144,6 млн. тонн сировини, що тільки на 0,1% вище результату 2021 року. Утримувати високі показники останні роки вдається за рахунок інтенсифікації виробництва, в той же час поголів'я корів в ЄС стабільно скорочується.

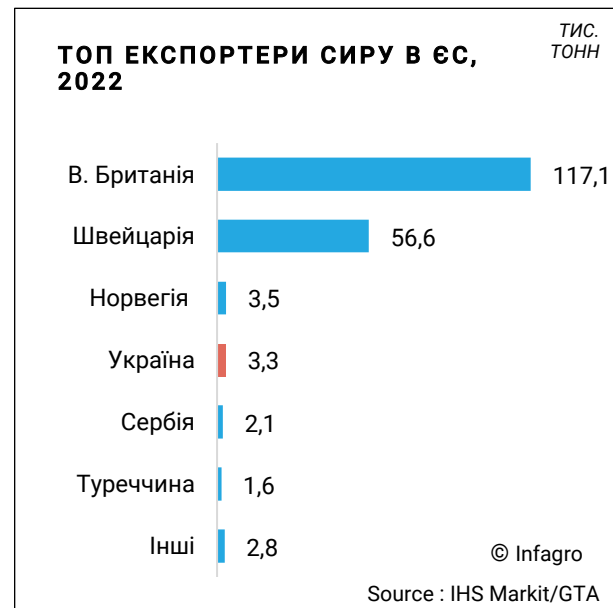
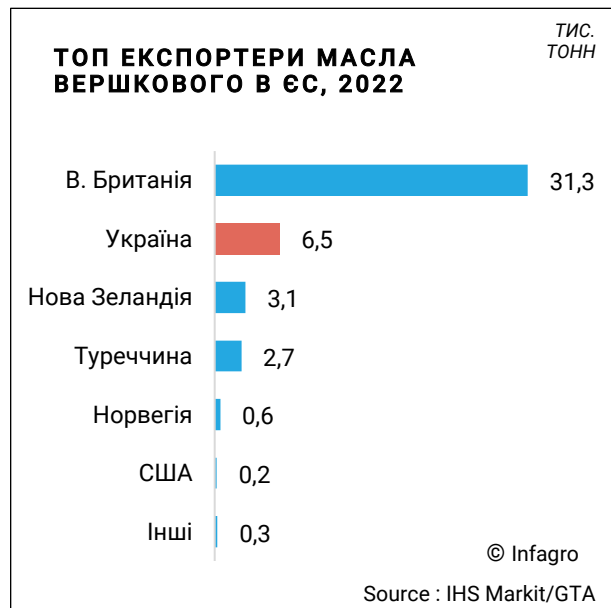
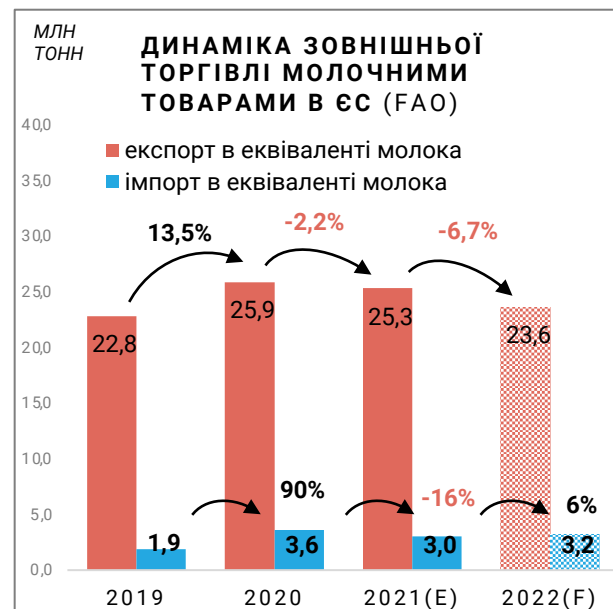
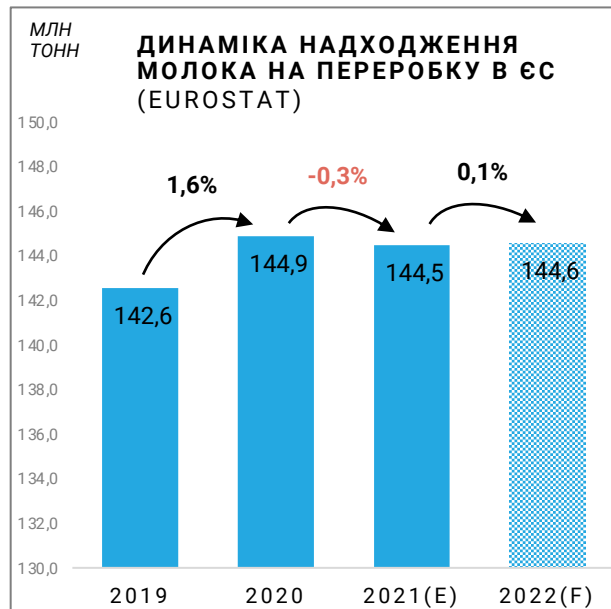
Внутрішній ринок є основним напрямом збуту вироблених молочних продуктів, але з часткою 16-18% від переробки, молочний експорт ЄС відіграє ключове значення як для цінової кон'юнктури споживчого ринку, так і для формування молочного балансу попиту та пропозиції на глобальному рівні. В перерахунку на молоко, у 2022 році експорт з ЄС впав майже на 7%, що є другим поспіль зниженням, після скорочення зовнішніх продажів у 2021 році (-2,2%).

Сир є ключовим товаром для виробництва, частка молока, яке йде на випуск сирів в ЄС оцінюється на рівні 35% від загального обсягу переробки. Товар відіграє вирішальне значення, як для реалізації на внутрішньому ринку, так і для зовнішніх продажів. Очікується, що обсяги та частка виробництва і споживання сирів в ЄС наступні роки будуть зростати.

Не дивлячись на відносно малі обсяги імпорту молочних товарів в ЄС порівняно з експортом, зовнішні закупівлі все одно виглядають досить масштабними у порівнянні з іншими країнами. Так, молочний імпорт ЄС може бути порівняний в еквіваленті молока з такими країнами як Алжир, Філіппіни чи Індонезія. Відповідно до розрахунків ФАО, у 2022 році до ЄС було завезено 3,2 млн тонн молочних товарів в еквіваленті молока, що на 6% вище показників 2021 року.

Однією з вирішальних причин цього зростання минулого року була Україна, яка скористалась наданими пільгами (скасування ввізних мит і квот), а також сприятливою ціновою кон'юнктурою, та наростила поставки в ЄС. За підсумками року Україна зайняла друге місце після Великої Британії у рейтингу експортерів вершкового масла до Європейського Союзу, та четверте місце - у сирному ринку.

Пролонгація торговельних пільг зі сторони ЄС, як мінімум, до червня 2024 року, при належних цінових умовах дасть додаткові опції українському молочному експорту.

Ціни біржових молочних товарів

Торік зростання світових цін на біржові молокопродукти було дуже доречним для порятунку української молочної галузі в критичні перші місяці війни. При менш сприятливій ринковій кон'юктурі, на тлі втрати традиційних логістичних можливостей через українські порти Чорного моря та транзиту в пострадянські країни, збитки для всіх учасників ринку були б дуже суттєвими. Переробники, не маючи прибутків, знижували б ціни на сировину, а виробники ще більш суттєво зменшили б виробництво молока. Але глобальний ринок тоді також «був на боці» України. В тому числі і за рахунок високих цін експортери змогли навіть непогано заробити.

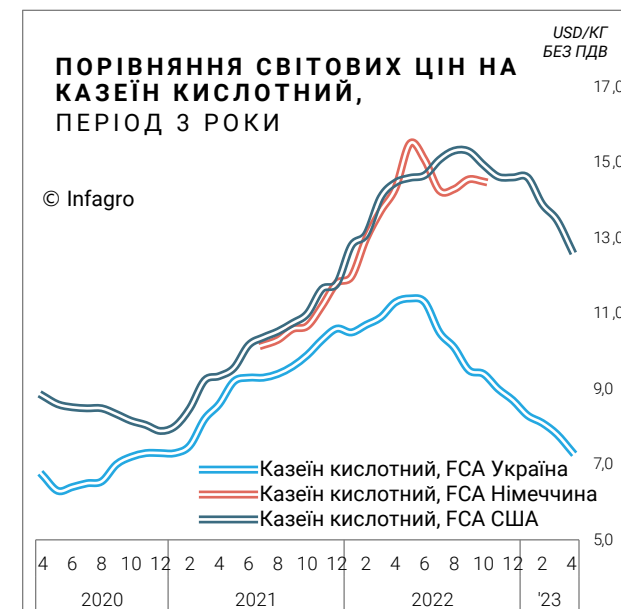
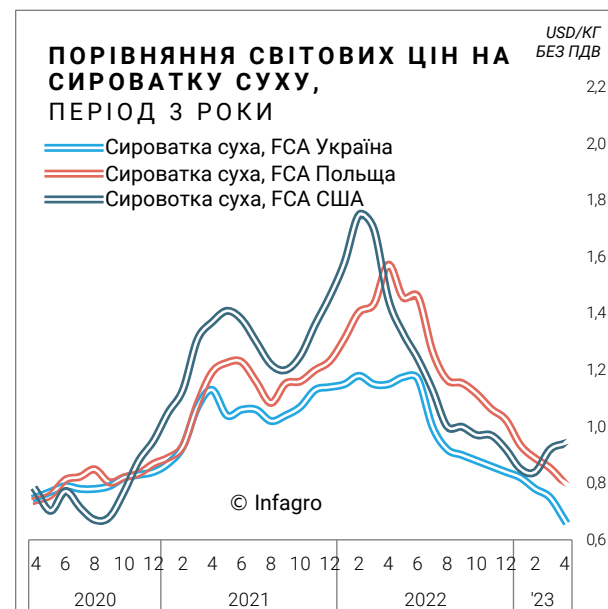
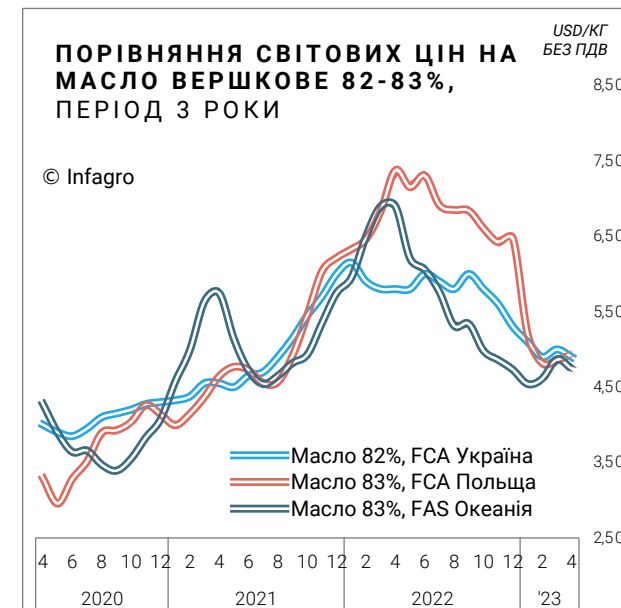
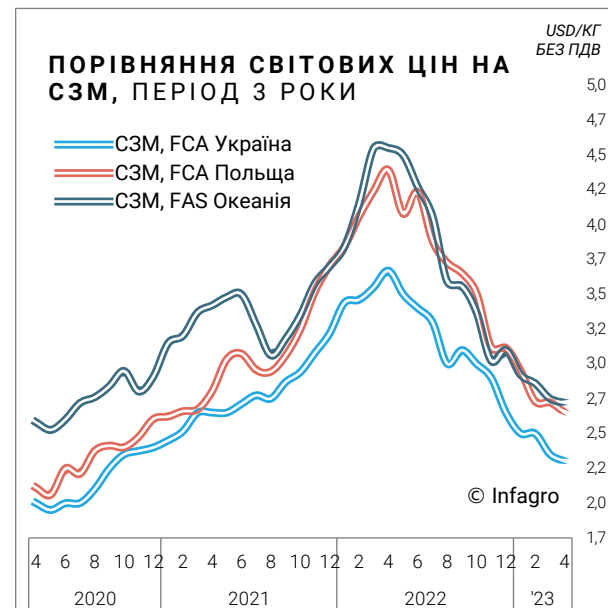
Проте ціни завжди високими бути не можуть, для міжнародного ринку молокопродуктів характерна циклічність в зростанні і падінні цін. Останній раз можливість продавати молокопродукти так дорого як торік відзначалась досить давно. Наприклад, масло в ЄС було дорожчим лише один раз за всю історію, в третьому кварталі 2018 року. Ціни на сухе знежирене молоко навіть побили абсолютний рекорд 2013 року. Рекордно високими торік були світові ціни й на казеїн.

Але стрімке зростання вартості молокопродуктів на глобальних ринках тривало лише до середини 2022 року, далі дуже дорогі молочні продукти почали втрачати в попиті на тлі дуже високої інфляції навіть в економічно розвинених країнах. В результаті на ринках намітився тренд падіння цін, який триває і досі.

Звичайно ж після дуже успішного 2022 року теперішня несприятлива кон'юнктура сприймається виробниками та експортерами досить болісно. Хоча варто нагадати, що на глобальних ринках неодноразово були і значно складніші періоди. Наприклад були роки коли за сухе молоко імпортери тривалий період платили менше ніж 1800 USD/т, а масло можна було придбати дешевше 3000 USD/т. Не вдаючись в глибоку історію, навіть в порівнянні з рівнем трьох річної давності світові ціни на молокопродукти зараз вищі. Так що насправді не все так погано в глобальній торгівлі.

З урахуванням специфіки експорту через посередників – трейдерів, українські продавці й раніше продавали свої товари зазвичай за цінами нижче світових. А з початком повномасштабної війни ця вартісна різниця ще більше зросла. Так що українські та світові цінові рекорди трохи відрізняються.

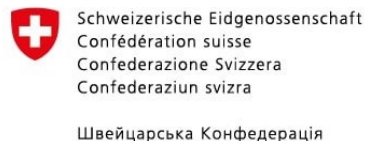
Є сподівання, що ціни глобальних ринків уже сягають свого «дна» і в другому півріччі можливості заробітків світових та українських експортерів молокопродуктів покращаться.

СВІТОВІ МОЛОЧНІ ТРЕНДИ

Спеціальний інформаційно-аналітичний бюлетень, підготовлений агентством Інфагро в рамках серії експертних зустрічей з підтримки та просування експорту молочної продукції в умовах війни

Дані заходи проводяться **спільно з державною установою «Офіс з розвитку підприємництва та експорту» та аналітичним агентством Інфагро** за підтримки Швейцарії в рамках швейцарсько-української програми «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України», що впроваджується Дослідним інститутом органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія) у партнерстві із SAFOSO AG (Швейцарія), www.qftp.org.

Даний інформаційно-аналітичний бюлетень підготовлений агентством Інфагро виключно з інформаційною метою та не гарантує точності і повноти інформації. При підготовці матеріалів використані дані Держстату України, матеріали інших відкритих джерел, дані власних моніторингів, розрахунки та оцінки Інфагро. За додатковою інформацією щодо даних, розрахунків і прогнозів, можна звертатись +380 44 258 2502; info@infagro.com.ua; ТОВ Інфагро, Київ, 2023.

Цю публікацію було створено за підтримки Швейцарії в рамках швейцарсько-української програми «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України», що впроваджується Дослідним інститутом органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія) у партнерстві із SAFOSO AG (Швейцарія). Відповідальність за зміст цієї публікації несе виключно автор(и). Точка зору автора(ів) не обов'язково відображає точку зору SECO, FiBL, SAFOSO AG, www.qftp.org.